

CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập – Tự do – Hạnh phúc

ĐỀ TÀI SÁNG KIẾN KINH NGHIỆM

MỘT SỐ PHƯƠNG PHÁP

ĐỂ DẠY TỐT MÔN MĨ THUẬT Ở BẬC TIỂU HỌC

Họ và tên : Trần Gia Cường

Đơn vị : Trường PTDTBT TH1 Nhất Tiến

Trình độ : Trung cấp sư phạm Mĩ thuật

PHẦN MỘT: MỞ ĐẦU

1/ LÍ DO CHỌN ĐỀ TÀI:

Từ xưa cha ông đã nói “ Ăn vóc học hay ”. Câu nói này chính là sự đúc kết khoa học và thực tiễn. Đối tượng mà chúng ta nói ở đây là học sinh tiểu học. Ở các em sẽ có sự tăng trưởng và phát triển về thị lực, để có được thể lực tốt thì mỗi bản thân phải tự ăn và tự ăn phải đủ chất. Để có sự phát triển về tâm lý, các em phải tự học, tự đọc được nội dung và phương pháp. Chính vì vậy mà có người nói: Học sinh tiểu học muốn cái gì? (Trí tuệ, tình cảm, ý chí...) thì phải tự làm, tự học để có được cái đó.

Hầu hết các dự báo về tương lai đều cho biết sẽ có một cuộc cách mạng về giáo dục, thứ công nghệ đào luyện con người cho thế kỉ XXI. Đào tạo ra những con người biết tìm tòi và khám phá, tiến tới mỗi người phải biết tự thiết kế bản thân.

Điều 2 luật phổ cập giáo dục tiểu học quy định. Giáo dục tiểu học là bậc học nền tảng của hệ thống giáo dục quốc dân, có nhiệm vụ xây dựng và phát triển tình cảm đạo đức, trí tuệ, thẩm mỹ và thể chất của trẻ em nhằm hình thành cơ sở ban đầu cho sự phát triển toàn diện nhân cách con người Việt Nam xã hội chủ nghĩa. Tính nhân văn được thể hiện rõ trước hết ở mục tiêu phổ cập và phát triển ở bậc tiểu học từ năm 1994. Phần lớn giáo viên chính thức thừa nhận quan điểm coi học sinh là trung tâm, cũng từ đó nhiều cuộc hội thảo, nhiều bài giảng, bài viết về đổi mới phương pháp dạy học ở tiểu học được ra đời.

Đổi mới phương pháp dạy học là đề tài nghiên cứu khoa học giáo dục mà tính hiệu quả là lấy học sinh làm trung tâm. Học sinh tiểu học là lứa tuổi rất hiếu động, hay tìm tòi, khám phá. Các em sẽ tham gia vào các hoạt động do giáo viên thiết kế một cách chủ động, linh hoạt và sáng tạo.

Song song với việc học tập các môn học ở bậc tiểu học thì môn Mĩ thuật là môn học hết sức quan trọng. Nó rèn luyện cho các em một tâm hồn thẩm mỹ về bản chất con người sáng tạo theo quy luật cái đẹp nó luôn gắn liền với giác quan thẩm mỹ thông qua đó các em biểu hiện thái độ đánh giá nhận xét các hiện thực trong xã hội góp phần làm phong phú hiện thực cuộc sống. trau dồi và phát huy nghệ thuật, Mĩ thuật một cách khoa học.

Việc dạy tốt môn Mĩ thuật ở bậc tiểu học là biết chăm bón vườn hoa muôn hình muôn vẻ, trở thành một màu sắc chung là cùng khoe cái đẹp mang lại cái có ích cho xã hội phục vụ nền văn minh của loài người trong thời đại mới của thế kỉ XXI về sau.

Trong chương trình giáo dục mới, môn Mĩ thuật được xem như là một phương tiện giáo dục quan trọng trong việc giáo dục thẩm mỹ cho học sinh. Ngoài việc cung cấp cho học sinh một số kiến thức Mĩ thuật phổ thông còn giúp các em hiểu biết về cái đẹp, hoàn thành các bài tập của trường trình, đồng thời còn tạo điều kiện để học tốt các môn học khác.và điều quan trọng hơn vận dụng những hiểu biết kiến thức Mĩ thuật vào học tập cũng như sinh hoạt hàng ngày.

Môn Mĩ thuật rèn luyện cho học sinh cách quan sát, khả năng tìm tòi, tư duy, sáng tạo để góp phần hình thành phẩm chất của người lao động mới. Giúp học sinh nhận thức được vẻ đẹp của Mĩ thuật dân tộc và có ý thức giữ gìn và bảo tồn nền Mĩ thuật đậm đà bản sắc dân tộc của chúng ta. Vì vậy, học Mĩ thuật là mang lại cho các em niềm vui, trí tuệ ngày càng sâu rộng cách nhìn nhận cuộc sống của nền văn minh nhân loại toàn cầu. Giúp các em nhận thức hiện thực khách quan trong tự nhiên, trong xã hội biến cái đẹp ấy thành cái chủ quan qua các giác quan thẩm mỹ để học sinh chúng ta theo kịp sự phát triển của những nước mạnh có nền Mĩ thuật lâu đời làm cho các em say mê hứng thú đón nhận cái đẹp từ bên ngoài lẫn bên trong.

Để giúp các em biết bộc lộ tình cảm của bản thân mình với mọi người, với tự nhiên, xã hội, thì những người thầy giáo, cô giáo đóng một vai trò hết sức quan trọng để đạt được mục tiêu môn học đề ra. Gắn giáo dục thẩm mỹ với các môn học khác, với đặc thù của địa phương phải được tiến hành một cách thường xuyên, nghiêm túc để các em có những tư duy tốt về thẩm mỹ, để các em mang lại nhiều cái hay, cái đẹp cho cuộc sống, cho xã hội.

2/ MỤC ĐÍCH NGHIÊN CỨU:

Dựa vào việc tìm hiểu thực trạng của việc giảng dạy và học tập môn Mĩ thuật hiện nay, tôi có một số đề xuất về việc giảng dạy, để giờ học Mĩ thuật

thật hấp dẫn, có tính nghệ thuật nhằm kích thích hứng thú học tập của học sinh thông qua việc tổ chức dạy và học của học sinh.

Giáo dục và rèn luyện cho trẻ yêu thích học môn học Mĩ thuật nhằm cho trẻ phát triển hoàn thiện các kiến thức về tài, đức, mĩ, dục. Trong đó “ Mĩ ” là môn học trừu tượng không phải ai cũng xảm nhận đúng cái đẹp. Cho nên việc trang bị cho các em hiểu đúng nghĩa về môn Mĩ thuật là phải rèn luyện cho mình một kiến thức thẩm mĩ.

3/ ĐỐI TƯỢNG, PHẠM VI NGHIÊN CỨU:

Chương trình Mĩ thuật, phương pháp dạy Mĩ thuật.

- Giáo viên, học sinh một số trường tiểu học trong huyện
- Giáo viên, học sinh trường PTDTBT TH1 Nhất Tiến

4/ NHIỆM VỤ NGHIÊN CỨU:

* Hệ thống hoá một số vấn đề lý luận của đề tài:

- khái niệm Mĩ thuật là gì? Vai trò và đặc điểm hứng thú, các yếu tố tâm lý ảnh hưởng đến môn học.

- đề xuất một số biện pháp nhằm nâng cao tính sáng tạo trong dạy học môn Mĩ thuật cho học sinh góp phần nâng cao chất lượng cho môn học Mĩ thuật và nâng cao tính thẩm mĩ cho học sinh.

5/ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU:

1. Phương pháp nghiên cứu tài liệu :

Đọc tài cứu. phương pháp này được thực hiện nhằm nghiên cứu lí thuyết, làm cơ sở cho liệu và sách tham khảo có liên quan và phục vụ cho việc nghiên cứu phần lí luận.

2. Phương pháp khảo sát thực tiễn :

- + Khảo sát điều tra thực tế dạy Mĩ thuật ở một số trường tiểu học.
- + Dự giờ phỏng vấn giáo viên và học sinh.
- + Phương pháp này nhằm nghiên cứu thực trạng dạy Mĩ thuật ở trường tiểu học.

6/ NỘI DUNG ĐỀ TÀI:

“Một số phương pháp để dạy tốt môn Mĩ thuật ở bậc tiểu học”

PHẦN HAI: NỘI DUNG ĐỀ TÀI

CHƯƠNG I.

CƠ SỞ LÝ LUẬN LIÊN QUAN ĐẾN ĐỀ TÀI.

1. CƠ SỞ PHÁP LÝ:

Nghị quyết TW4 (khoá VII) của Đảng Cộng Sản Việt Nam về “ Tiếp tục đổi mới sự nghiệp giáo dục và đào tạo ”(14.01.1993) và gần đây nhất là nghị quyết TW2 (khoá VIII) khẳng định: Trong thời gian qua, mặc dù có nhiều khó khăn, sự nghiệp giáo dục có nhiều tiến bộ và phát triển nhưng cũng có một số mặt quan trọng bị giảm sút so với trước. Con người được đào tạo thường thiếu năng động, chậm thích nghi với nền kinh tế - xã hội đang đổi mới. Nghị quyết đang đề ra nhằm xác định lại mục tiêu, thiết kế lại chương trình, kế hoạch, nội dung, phương pháp giáo dục hiện đại để bồi dưỡng học sinh có năng lực tư duy, sáng tạo, năng động khi giải quyết vấn đề.

Mĩ thuật là bộ môn rất cần thiết đối với học sinh bậc tiểu học, nó cung cấp cho các em những hiểu biết cơ bản về cái đẹp trong cuộc sống mà con người có thể tác động đến và điều khiển chúng phục vụ lợi ích cho mình. Ngoài ra các em còn trang bị những kiến thức cơ bản nhất về nghệ thuật tạo hình. Trên cơ sở đó biết vận dụng vào cuộc sống hàng ngày, góp phần vào mục tiêu đào tạo con người trong thời đại mới.

2.CƠ SỞ LÝ LUẬN:

2.1 Tính giáo dục:

Đất nước ta đang bước vào thời kỳ đổi mới, thời kỳ công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước, phù hợp với truyền thống Việt Nam. Yếu tố cơ bản và nền tảng để phát triển xã hội, tăng trưởng kinh tế nhanh và bền vững đó là phát triển nguồn nhân lực con người. hay nói cách khác là phát triển và đổi mới giáo dục trong đó có môn Mĩ thuật – một môn học chính thức của cấp tiểu học. Xuất phát từ nhận thức trước đây thường xem môn Mĩ thuật là môn phụ cho nên các ngành, các cấp chưa quan tâm nhiều về trí tuệ, thời gian cũng như trang thiết bị, đồ dùng học tập đặc biệt là phương pháp dạy học chủ yếu còn mang nặng phương pháp dạy học cổ truyền, máy móc, dập khuôn, chưa chú trọng đến giáo dục thẩm mĩ. Vì vậy hiệu quả chưa cao, chưa đáp ứng được mục tiêu môn học. Mà chúng ta đã biết giáo dục thẩm mĩ cho học sinh là nhiệm vụ chính của môn Mĩ thuật. Bởi con người ta luôn có khát vọng vươn tới cái đẹp, mà muốn cho mỗi người trong đó có trẻ em tiếp cận và cảm thụ một cách đầy đủ về cái đẹp nói chung, và giáo dục và rèn luyện cho trẻ yêu thích học môn học Mĩ thuật nói riêng, là một việc làm hết sức cần thiết.

Việc giáo dục và rèn luyện cho trẻ yêu thích học môn học Mỹ thuật nhằm cho trẻ phát triển hoàn thiện các kiến thức về tài, đức, mỹ, dục. Trong đó “mỹ” là môn học trừu tượng không phải ai cũng cảm nhận đúng cái đẹp. Cho nên việc trang bị cho các em hiểu đúng nghĩa về môn Mỹ thuật là phải rèn luyện cho mình một kiến thức chuẩn mực để vẽ đẹp, hợp lý và sáng tạo.

2.2.Vai trò:

Vai trò của môn Mỹ thuật trong đời sống hết sức quan trọng, thế hệ trẻ phải nắm bắt mục đích ý nghĩa của nó, thì biết sử dụng nó để phục vụ cho bản thân xã hội. Nếu một đất nước văn minh thì cái đẹp là cái nhìn đầu tiên đòi hỏi là cái đẹp đưa vào mọi lĩnh vực kiến trúc, hội họa, điêu khắc và ngay cả cách ăn mặc trang trí mọi phương diện từ ngoài xã hội đến trong gia đình cũng phải thực sự thẩm mỹ.

Muốn cho xã hội ta giàu mạnh vươn lên ngang tầm với thế giới là việc đầu tiên chúng ta cần quan tâm đó là các học sinh ở bậc tiểu học. Trau dồi cho các em kiến thức Mỹ thuật là làm cho tâm hồn trong sáng của các em đón nhận tinh hoa của nhân loại.

Người giáo viên vẽ vào tâm hồn chúng bằng nhiều hình ảnh lâu dài, bông hoa muôn màu muôn sắc, các em sẽ nhận ra trên thế giới loài người này cái đẹp đã thâm nhập trong mỗi lĩnh vực từng giờ từng phút. Công nghiệp, nông, lâm, ngư, thủ công, mỹ nghệ từ thời xưa người nguyên thủy đã biết khắc vào đá những biểu tượng sống động bằng hình ảnh để ghi lại những kết quả trong quá trình lao động. Xã hội loài người càng phát triển con người biết làm đồ trang sức, làm thủ công, gốm sứ hình chim, hình thú trên dụng cụ của mình để giải trí trong những giờ làm việc mệt nhọc. Tập cho các em làm quen và tiếp nhận môn Mỹ thuật vào bộ óc các em hiện nay là vấn đề quan trọng. Nhưng làm thế nào để các em hiểu đúng và có cách nhìn cụ thể về môn học đó là vấn đề càng quan trọng hơn.

Bộ giáo dục và đào tạo đã xuất bản môn Mỹ thuật và phương pháp dạy học môn Mỹ thuật ở bậc tiểu học, sách bồi dưỡng thường xuyên cho giáo viên tiểu học. Những giáo viên tiểu học là giáo viên đa năng phải nghiên cứu nhiều môn học ngay cả tình cảm đạo đức của các em nên việc chú trọng nghiên cứu sách kỹ càng tỉ mỉ thì vẫn còn hạn chế. Chính vì vậy việc dạy Mỹ thuật cũng như Hát nhạc là một môn học đòi hỏi không ít năng khiếu độc lập của giáo viên và học sinh cần có một giáo viên chuyên trách thì việc nghiên cứu tìm hiểu có lẽ sẽ sâu hơn và hiệu quả hơn.

2.3 Nhu cầu thị hiếu:

Thị hiếu thẩm mỹ cũng là một trong những yếu tố hợp thành tích đa dạng hoá, giúp trẻ có cách nhìn chính xác nhận biết một sự thật, hiện tượng khách quan chủ thể bằng nhiều tác động kép thông qua đó tạo chất xám cho não bộ

hình thành và phát triển cho mình tính tỉ mỉ, cần cù, sáng tạo, nhận xét đánh giá màu sắc thiên nhiên qua không gian thời gian phù hợp với chức năng thẩm mỹ.

Nhu cầu thị hiếu còn giúp các em nhìn sâu trạng thái của mọi vật thường xuyên và hướng chúng theo ý riêng của mình.

3. CƠ SỞ THỰC TIỄN:

Xuất phát từ sự say mê cái đẹp trong hội họa cái đẹp trong tâm hồn của mỗi người, trong tự nhiên ngoài xã hội. như từng vị ngọt của quả, vị thơm của hoa, vị men nồng say của muôn vàn cái đẹp. Của những nghệ thuật độc đáo của các nước có nền văn minh sớm từ lâu đời trên thế giới đã trở thành biểu tượng ăn sâu vào tiềm thức của tôi như các bức tượng được truyền từ đời này sang đời khác về tên tuổi của các nhà Mĩ thuật lừng danh “ chân dung nàng Mô-na li – da ” của LêôNadôVanh – xi từ năm (1452-1520). Và chưa kể đến nhà điêu khắc vĩ đại tên tuổi sáng chói muôn đời “ Tượng đá Đa – vít của Mi- ken- lăng – giơ ” và nền văn minh của nền văn minh Đại Việt thời Lý, Trần. Chua một cột thời Lý đánh dấu một bước lớn về hội họa của dân tộc ta sau trống đồng Đông Sơn. Để tiếp bước và phát huy những gì đã có tôi ước mơ học trò mình sẽ là những nhà Mĩ thuật. Chính vì vậy mà tôi chọn đề tài này, nhằm định hướng sâu hơn về môn Mĩ thuật trong trường tiểu học giúp các em đam mê với nghệ thuật để có kiến thức song song với các môn khoa học khác trong nhà trường.

Nói đến “Mĩ thuật” là nói đến nghệ thuật của nhân loại từ lâu loài người trên trái đất đã biết dùng hình vẽ lên đất đá tặng nhau những bông hoa đỏ rực như mặt trời, như ánh lửa. Họ đã tiếp nhận cái đẹp vào tâm hồn từ một khách quan. Từ khi loài người biết ăn chín, biết lao động chinh phục thiên nhiên là đã có được tầm nhìn đưa Mĩ thuật vào trong ăn mặc, trong lao động, làm nhà ở, biết đưa cái đẹp từ khách quan vào chủ quan nói lên ước mơ tình cảm tâm tư nguyện vọng của mình. Những lúc ấy họ chỉ nghĩ cái đẹp này nhằm phục vụ cho chính bản thân họ cách nghĩ đơn giản tự phát. Mãi đến khi nhu cầu cuộc sống ngày càng cao hơn thì nền văn minh cộng đồng người lại phát triển một bước nhảy vọt. Các khuynh hướng nghệ thuật bắt đầu ra đời trên một số đất nước qua các giai đoạn cổ điển giai đoạn phục hưng. Một số nghệ sĩ tài hoa đã làm len kỳ tích trong lịch sử những đường nét trong nghệ thuật đã lên tiếng mạnh mẽ phản ánh hiện thực và tâm trạng của người lao động của từng giai cấp trong chế độ phong kiến.

Việt Nam ta từ các đồ cổ, đã cho ta thấy được bề dày của Mĩ thuật nước ta từ khi nước Âu Lạc tiếp nối nền văn minh Văn lang cộng đồng người Việt đã để lại đồ đá, đồ đồng và nét điêu khắc trên chúng. Trống đồng Đông Sơn đánh giá một dấu ấn nền văn minh của nước ta trong lịch sử. Dưới thời Lý chùa “Một cột” là tiêu biểu nghệ thuật độc đáo của nước ta thời bấy giờ. Thời Trần phát huy và nối tiếp thời Lý là phát triển Mĩ thuật tạo hình trên

phật Di đà, khoáng đạt về phong cách khoẻ khoắn về đường nét. Yếu tố tạo nên nét đặc trưng là sự giao lưu văn hoá rộng rãi.

Kiến trúc cung đình thành Thăng Long, cung điện hay tháp chùa Phố Minh (Nam Định). Thời nhà Nguyễn xây dựng cố đô Huế với kiến trúc, điêu khắc nghệ thuật thật tinh xảo độc đáo do bàn tay người Việt làm ra. Ngay cả các công trình, cung đình, khách sạn, biệt thự cũng như ngành hội hoạ, trang trí mang đậm nét nghệ thuật đã tô luyện mở ra một trang sử mới của thời đại mới. Thời đại Mĩ thuật kết hợp với Mĩ học đã thâm nhập vào cuộc sống mọi người mọi nhà.

Phát huy nền Mĩ thuật nước nhà và tìm hiểu tinh hoa thế giới với mục đích đưa nền Mĩ thuật nước ta ngày càng lớn mạnh đáp ứng được sự quan tâm và mong muốn của Đảng, nhà nước và nguyện vọng của bác HỒ kính yêu.

CHƯƠNG II. THỰC TRẠNG CỦA ĐỀ TÀI NGHIÊN CỨU

1. KHÁI QUÁT PHẠM VI NGHIÊN CỨU:

- Chương trình Mĩ thuật, phương pháp dạy Mĩ thuật, cách thức tổ chức giờ học Mĩ thuật.

- Giáo viên, học sinh Trường PTDTBT TH1 Nhất Tiến

2. THỰC TRẠNG CỦA ĐỀ TÀI:

Hiện nay môn Mĩ thuật trong các trường phổ thông chỉ dạy một tiết trên tuần đó là phần thời gian quá ít không đủ cho các em tìm tòi tiếp thu và phát huy được khả năng sáng tạo của mình. Phần lớn trong các tiết Mĩ thuật là sự sao chép theo mẫu vẽ sẵn bên cạnh trang sách đã được in sẵn một cách máy móc mà không cần qua các bước ước lượng, phác thảo... Các em không nắm kĩ và phân biệt thế nào là Tranh đề tài, Thường thức Mĩ thuật hoặc Trang trí. Các em còn lạ lẫm với các thuật ngữ hội hoạ, điêu khắc.

2.1 Cách vẽ:

Có em chưa sử dụng các bước của bài vẽ một cách rõ ràng làm cho các hình vẽ thiếu cân đối hoặc vẽ theo tùy thích, ngẫu hứng dẫn đến đồ vật, hoạ tiết trang trí không chính xác.

2.2 Vẽ màu:

Màu sắc là một phần quan trọng nhất của bài vẽ các em học tiểu học để thực hiện được bức tranh có khoẻ khoắn sinh động hay buồn tẻ thì các em